

8. Samuel Tešedík, starší (1710 – 1749)

V tom čase to bol najkrajší kostol v tomto kraji. Pri stavbe kostola boli veľké problémy so zabezpečovaním materiálu, lebo sa jednalo o evanjelický kostol.

Roku 1745 na deň Martina posvätili chrám, prvý raz so službami Božími, kde prvýkrát kázal Tešedík a kázeň bola na základe apoštola Pavla „Zdaliž nevíte, že chrám Boží jste, a Duch Boží v vás přebývá?“ (I. Kor.3:16-17).

Na severnej strane chrámu uložili do múra nasledovný nápis v latinčine :

„Hospodinu, nášmu
najmohutnejšiemu a
najvyššiemu obrancovi“.

Chrám bol postavený za 5 mesiacov počas panovania Márie Terézie, pod panstvom a hlavným županom barónom Franc Harruckernom, zo štedrosti financií a práce evanjelického obyvateľstva.

Tešedík sa neuspokojil s tým, že vystavili chrám z tehál, on chcel postaviť chrám živý v srdciach veriacich, čo sa tomuto horlivému mužovi Božiemu aj skutočne podarilo.

Na konci úradovania Tešedíka mala cirkev dve školy, kde sa

učili deti slovenskému a latinskému jazyku.

V r. 1749 ho pozvali za kazateľa do Petrovca v Báčskej župe (v dnešnom Srbsku). Miesto prijal, avšak pred nastúpením Tešedík 9. apríla roku 1749, po krátkej nemoci zomrel.

Pochovali ho v Malom chráme, pod oltár – tam, kde je dnes organ, od dverí na ľavú stranu.

Slovenský Biografický slovník, VI. zväzok - Tešedíkovci 9.

TEŠEDÍK, Samuel, mladší (Tessedik, Teschedik, Theschedik) – ľudovýchovný pracovník, pedagóg, odborný spisovateľ (20.4.1742 Albertirsa, Maďarsko – 27.12.1820 Szarvas, Maďarsko).

Prvá manželka – Terézia Tešedíková, druhá Karolína Zipserová, rod. Lišoviniová.

Po otcovej smrti od 1749 žil s matkou v Bratislave, kde navštevoval základnú školu a absolvoval ev. lýceum, 1762 -63 študoval teológiu na kolégiu v Debrecíne, od 1763 na univerzite v Erlangene, kde sa venoval aj iným odborom, najmä prírodným vedám.

Významný reprezentant osvietenských tereziánskych a josefínskych reformných úsilí v školstve, hospodárstve i v duchovnom živote. V pedagogickej činnosti sa zamerával na výchovu a vzdelávanie mládeže a dospelých v duchu názorov st. pietistických i novších filantropických nem. a švajčiarskych pedagógov, no najmä pansofického učenia J. A. Komenského.

Pre potreby základných škôl zostavil Knižičku k čítaní... (1778), obsahujúcu slabikár i texty na čítanie s aktualizovaným zameraním.

Oproti dovtedajšej praxi zaradil do nej namiesto ukážok z katechizmu, modlitieb a duchovných piesní viac mravoučných textov svetského charakteru, ktoré prevzal z nem. príručiek Rochowa, napr. o spoločnosti, o druhoch výroby.

Ako stúpenec J. A. Komenského uplatňoval v praxi jeho pedagogické a výchovné zásady. Vlastným nákladom vydal jeho úvahu o vzdelávaní ducha (Oratio de cultura ingeniorum, 1791).

Ako školský inšpektor Békešskej stolice dôverne poznal neutešený stav súvekeho školstva, ktorý si predsavzal zlepšiť a reformovať. Vo funkcii člena Kráľovskej školskej komisie, ktorý mala urobiť revíziu Ratia educationis a navrhnúť reformu školského systému, podal návrh Dvanásť paragrafov o uhorskom školstve.

V tomto smere svoje pedagogické poznatky i životné názory a skúsenosti realizoval v Prakticko-ekonomickom priemyselnom ústave v Sarvaši.

Pôvodnú dedinskú školu so sadom – štepnicou postupne rozšíril a dobudoval na komplexný inštitút (podobný dnešným priemyselným školám) s dvoma stupňami: nižší s elementárnou školou a vyšší s odborným zameraním.

V oblasti osvety vyvinul mimoriadne úsilie o pozdvihnutie roľníckeho ľudu šírením novodobých poznatkov v poľnohospodárstve, zavádzaním noviniek a racionálnych spôsobov hospodárenia v zahraničí i vlastných skúseností. Bol členom Kráľovskej školskej komisie v Bratislave. R. 1787 cisár Jozef II. ocenil jeho prácu zlatým prsteňom s medailou a 1789 dostal diplom Jenskej mineralogickej vedeckej spoločnosti, 1809 dedične povýšený do zemianskeho stavu.

TEŠEDÍK, Samuel (Tessedik, Tessedik) – zememerač, kartograf (20.2.1777 Szarvas, Maďarsko – 13. 4. 1821 Mezhoberény, Maďarsko).